

РЕШЕНИЕ

№ 27232

гр. София, 16.12.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

**АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, XIV КАСАЦИОНЕН
СЪСТАВ**, в публично заседание на 15.11.2024 г. в следния състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Татяна Жилова

**ЧЛЕНОВЕ: Анета Юргакиева
Мая Сукнарова**

при участието на секретаря Емилия Митова и при участието на прокурора Стоян Димитров, като разгледа дело номер **8089** по описа за **2024** година докладвано от съдия Мая Сукнарова, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.208 и сл. от Административнопроцесуалния кодекс (АПК) във вр. с чл.285, ал.1, изр.2 от Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража (ЗИНЗС).

Образувано е по касационна жалба от А. Л. Ц., понастоящем в ЗОЗТ „Кремиковци“, подадена чрез упълномощения адв. В. С., срещу решение № 6194 от 23.05.2024 г., постановено по адм. дело № 742/2024 г. от Административен съд – София град (АССГ), първо отделение, 43-ти състав. С обжалваното решение е отхвърлен предявеният от касатора иск срещу Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ (ГДИН) и Главна дирекция „Охрана“ (ГДО) за заплащане на обезщетение в размер на 20000 лева, представляващо неимуществени вреди ведно със законната лихва, считано от 16.05.2023 г. до окончателното изплащане на сумата.

С касационната жалба се твърди, че обжалваното решение е неправилно като постановено в противоречие с материалния закон, съществено нарушение на съдопроизводствените правила и необоснованост. Иска се отмяната му и произнасяне по същество, при което искът да бъде уважен.

Ответникът – Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ в представено по делото писмено становище оспорва касационната жалба като неоснователна. Моли обжалваното първоинстанционно решение да бъде потвърдено.

Ответникът – Главна дирекция „Охрана“ не изразява становище по жалбата.

Прокурорът от Софийска градска прокуратура дава заключение за неоснователност на касационната жалба. Счита, че обжалваното съдебно решение като правилно следва да бъде оставено в сила.

Настоящият 14-и касационен състав на Административен съд – София град намира касационната жалба като подадена от надлежна страна, срещу подлежащ на обжалване съдебен акт, при наличие на правен интерес и в законоустановения срок за процесуално допустима.

Разгледана по същество, жалбата е неоснователна.

Първоинстанционното производство е образувано по предявен от А. Л. Ц. иск срещу ГДО за заплащане на обезщетение в размер на 20000 лв., ведно със законната лихва, считано от 16.05.2023 г. до окончателното изплащане на сумата, представляваща обезщетение за неимуществени вреди, състоящи се в това, че на 17.05.2023 г. ищецът трябвало да се яви в СГС, за което бил конвоиран на 16.05.2023г. Конвоирането било забавено и Ц. изпитал необходимост да ходи до тоалетната, но това му било отказано, въпреки че имало възможност. В крайна сметка не издържал и се изпуснал в панталона пред всички, което го накарало да се чувства неудобно. Също така при транспортирането не били използвани предпазни колани, което причинявало блъскане на превозваните лица по завоите и пораждало опасност от нараняване. С молба от 15.12.2023 г. претенцията е насочена алтернативно и срещу ГДИН.

При така предявената искова претенция съдът е установил от фактическа страна, че на 17.05.2023г. ищецът трябвало да се яви в Софийски градски съд, за която цел бил конвоиран на 16.05.2023 г. от служители на ГДИН от ЗОЗТ „Кремиковци“ до Затвора в [населено място]. От представената по делото докладна записка съдът е установил, че при подготовката на конвоя и проверката на лишените от свобода, нито лишеният от свобода Ц., нито някой друг от останалите конвоирани лишени от свобода е заявил желание да посети тоалетна. Видно от приложена Медицинска справка от Затвора в [населено място], лишеният от свобода Ц. не страдал от заболявания на бъбреците, не се оплаквал от проблеми със задържането на урина, нямал извършени прегледи и назначено лечение за такова заболяване.

Във връзка с непредоставена възможност за ползване на тоалетна по време на конвоиране А. Ц. подал жалба, по която е извършена проверка. Резултатите от проверката са представени в съда с докладна записка, от която съдът е установил, че около 10 минути след тръгване на конвойният автомобил от ЗОЗТ „Кремиковци“ в посока Затвора в [населено място], лишеният от свобода А. Ц. съобщил, че иска да ползва тоалетна. Обяснено му било, че конвойят не спира никъде, освен в Затвора в [населено място]. След това лишеният от свобода Ц. си свалил панталона и уринирал до вратата на автомобила. В заключение по докладната записка се сочи, че при проверката не е констатирано извършено нарушение от служители на ГДИН.

В хода на съдебното производство е приета Инstrukция № 1 за организацията и реда за осъществяване на конвойна дейност от служители на Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ (Инstrukция № 1). Разпитан е един свидетел, чиито показания съдът е кредитирал като съответстващи на другите доказателства по делото. Според съда, свидетелят е потвърдил описаното в докладната записка, а именно че ищецът А. Ц. е поискал да ползва тоалетна по време на конвоиране със специализиран автомобил на ГДИН. Конвоирането продължило около 2 часа и половина, ищецът не се съдържал и уринирал в автомобила.

При тези данни от правна страна съдът е приел, че искът, с който е сезиран е

допустим, но по същество - неоснователен.

Искът срещу ГДО съдът е намерил за неоснователен, защото конвоирането на 16.05.2023 г. било извършено от служители на ГДИН, а искът срещу ГДИН първоинстанционният съд е определил като неоснователен поради липса на незаконосъобразно действие или бездействие на служители на ответника, от което да е причинена вреда на ищеца, като доколкото такава вреда му била причинена, тя била в резултат от неговото собствено поведение.

До този правен резултат съдът е стигнал след като е определил като пасивно легитимирана страна по иска ГДИН като орган по чл.284, ал.1, съгласно правилото на чл.205 от АПК, тъй като същата упражнявала общо ръководство и контрол на местата за лишаване от свобода и арестите, в който смисъл имала правосубектност да бъде надлежен ответник по делото.

След като е анализирал разпоредбата на чл.284, ал.1 във вр. с чл.3 от ЗИНЗС, както и разпределението на доказателствената тежест относно неимуществените вреди, въведена с презумпцията на чл.284, ал.5 от ЗИНЗС, съдът е приел, че в случая твърденията за незаконосъобразно бездействие на служители на ответника в нарушение на чл.3 от ЗИНЗС при конвоиране на ищеца от ЗОЗТ „Кремиковци“ до Затвора в [населено място] на 16.05.2023г. останали недоказани, тъй като такова задължение за спиране на конвоя и предоставяне на възможност за ползване на тоалетна извън населено място при транспортиране на кратки разстояния не било нормативно регламентирано. Съдът се е позовал на разпореденото с чл.24, ал.3 от Инструкция № 1, като е отчел, че в случая не е възникнала извънредна ситуация и че транспортирането за време от 2 часа и половина на здрави пълнолетни лица не изисквало предоставяне на възможност за ползване на тоалетна по време на транспорта. Ищецът нямал бъбречно заболяване, нито невъзможност да контролира изпускането на урина. Поради това съдът е приел, че Ц. е уринирал в специализирания автомобил по собствена воля, като деянието било укоримо и се дължало единствено на поведението на ищеца. С това първоинстанционният съд е приел, че Ц. сам се е злепоставил пред другите транспортирани лишени от свобода, поради което и не е налице незаконосъобразно поведение на служители на ответника, нито причинена от тях вреда.

Не се доказало незаконосъобразно бездействие, вреда и причинно–следствена връзка и поради липсата на обезопасителни колани в специализираните автомобили, като такова нормативно изискване не съществувало. Съответствието на оборудването на специализираните автомобили за конвой с изискванията, на които следва да отговарят, било предмет на проверка от съответните компетентни да извършат регистрацията органи. В конкретния случай автомобилът имал издадено свидетелство за регистрация, от което следвало, че същият отговаря на необходимите технически изисквания.

Обжалваното решение е правилно.

Обосновано първоинстанционният съд е приел, че в случая не са налице кумулативно изискуемите материалноправни предпоставки за ангажиране отговорността на ГДИН по чл.1, ал.1 от ЗОДОВ във вр. с чл.284, ал.1 и с чл.3 от ЗИНЗС.

Правилно е приетото, че след като с разпоредбата на чл.284, ал.5 от ЗИНЗС относно неимуществените вреди е въведена законовата презумпция, че настъпването им се предполага до доказване на противното, доказването на фактическите основания, които според ищеца са причинили вредите следва да се докажат от него.

Съгласно чл.284, ал.1 от ЗИНЗС, държавата отговаря за вредите, причинени на лишени от свобода и задържани под стража от специализираните органи по изпълнение на наказанията в резултат на нарушения на чл.3. Според чл.3 от ЗИНЗС, осъдените и задържаните под стража не могат да бъдат подлагани на изтезания, на жестоко, нечовешко или унижително отношение. За нарушение на тази забрана се смята и поставянето в неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода или задържането под стража, изразяващи се в липса на достатъчно жилищна площ, храна, облекло, отопление, осветление, проветряване, медицинско обслужване, условия за двигателна активност, продължителна изолация без възможност за общуване, необоснована употреба на помощни средства, както и други подобни действия, бездействия или обстоятелства, които уронват човешкото достойнство или пораждаят чувство на страх, незащитеност или малоценност. От анализа на цитираните текстове следва извод, че за да бъде ангажирана отговорността на ГДИН за заплащане на обезщетение на задържано лице, следва в условията на кумулативност да бъдат доказани следните предпоставки: акт, действие и/или бездействие на специализираните органи по изпълнение на наказанията, с което се нарушава чл.3 от ЗИНЗС и настъпила в резултат на нарушението имуществена или неимуществена вреда.

Съгласно чл.24, ал.1, т.3 от Инструкция № 1, специализираният автомобил за конвоиране не спира и не променя маршрута си освен при възникване на извънредни ситуации. Това означава, че за осъществяващите конвоя длъжностни лица е налице нормативно закрепено задължение да не спират автомобила при извършване на конвоя, както и да не променят маршрута му. Изключение от това правило представлява само възникването на извънредна ситуация, каквато в случая не се установява. Това, че ищецът е поискал да посети тоалетна не прави ситуацията извънредна, за да се наруши визираното с чл.24, ал.3 от Инструкцията правило. Както правилно е приел и съставът на АССГ, Ц. сам се е zlepоставил пред другите транспортирани лишени от свобода лица, същият няма установен здравословен проблем, който да оправдае действията му и да стане причина за спиране на конвойния автомобил, поради което не може да се възприеме тезата, че е осъществено незаконосъобразно поведение на служители на ответника или пък причинена от тях вреда на ищеца.

Съгласно чл.11, ал.2 от Инструкция № 1, специализираните автомобили за конвоиране се оборудват с необходимите технически, свързочни и помощни средства, като не са посочени предпазни колани. Това е така, тъй като специалните автомобили за конвоиране се подчиняват на друг, различен режим. Разписаното в цитирания текст прави обоснован извода на АССГ за липса на незаконосъобразно бездействие, вреда и причинно—следствена връзка, поради липсата на обезопасителни колани в специализираните автомобили. Правилно съдът е приел, че след като автомобилът за конвой има свидетелство за регистрация, издадено в резултат на проверка от съответните компетентни органи, същият отговаря на специалните технически изисквания на закона.

По изложените съображения обжалваното решение като правилно следва да бъде оставено в сила.

При този изход на спора основателна се явява претенцията на ответника за присъждане на разноски за юрисконсултско възнаграждение. Същите са своевременно поискани и следва на основание чл.37 от ЗПП във вр. с чл.27е от Наредбата за

заплащането на правната помощ да бъдат определени в размер на 100 лв.

Водим от горното и на основание чл.221, ал.2, предл. първо от АПК във вр. с чл.285, ал.1 от ЗИНЗС, Административен съд – София град, 14-и касационен състав,

РЕШИ:

ОСТАВЯ В СИЛА решение № 6194 от 23.05.2024 г., постановено по адм. дело № 742/2024 г. от Административен съд – София град, първо отделение, 43-ти състав.

ОСЪЖДА А. Л. Ц., понастоящем в ЗОЗТ „Кремиковци“, да заплати на Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ сумата от 100 (сто) лева за юрисконсултско възнаграждение.

Решението е окончателно.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: